

Det professionellt utformade bildmaterialet gör informationen överskådlig och lättillgänglig.

de. Läsaren behöver inte ha tillgång till separata läroböcker i infektionsmedicin, klinisk bakteriologi och virologi. Mycket finns samlat på en plats. Därmed inte sagt att den skulle ersätta behovet av etablerade referensböcker inom de skilda ämnesområdena.

Referenser saknas

Boken har för övrigt en konventionell uppläggning med inledande översiktliga kapitel rörande patogenes, bakteriologi, diagnostik, immunologi och antimikrobiell behandling. I det senare kapitlet har man på 25 sidor, med hjälp av ett 20-tal färgillustrationer och lika många sammanfattande fakturutor, lyckats ge en god översikt av antibiotika men även antivirala och antimykotiska medel. Enskilda infektionssjukdomar beskrivs därefter organvis. Tuberkulos, resemedicin, infektionstillstånd hos immunsupprimerade, zoonoser samt smittskydd och sjukhushygien har fått egna kapitel liksom två praktiskt användbara kapitel rörande »feber av oklar etiologi» och postinfektiva tillstånd. Inom denna ram har författarna lyckats sammanställa en aktuell och innehållsrik lärobok.

Texten är ibland kortfattad och summarisk, som i avsnittet om septisk chock, men det är få kliniskt relevanta smittämnen, sjukdomstillstånd, diagnostiska metoder eller behandlingsstrategier som inte är omnämnda. Bokens stora brist är att det inte finns några referenser och hänvisningar till annan medicinsk litteratur.

Överlägset bra layout

Eftersom jag nyligen har haft förmånen att recensera den nya svenska läroboken »Infektionsmedicin» i Läkartidning-

en kan det finnas anledning att göra en kort jämförelse mellan denna bok och »Infectious disease».

»Infektionsmedicin» är en i många stycken utmärkt och välskriven lärobok som har den fördelen att den är anpassad till svenska förhållanden. Textmässigt står den sig på många fronter väl i jämförelse med »Infectious disease», men när det gäller layout och utformning så kan »Infektionsmedicin» inte tillnärmelsevis mäta sig med sin engelska motsvarighet.

En reflektion som man gör, efter att ha studerat dessa båda böcker, är att det bör finnas goda skäl att även i vårt land överväga möjligheten av att åstadkomma en samlad lärobok i infektionsmedicin och basal klinisk mikrobiologi. På sikt tror jag detta skulle kunna vara till fördel för alla intressenter, inte minst för våra studenter.

Förträfflig inspirationskälla

»Infectious disease», är en, i mitt tycke, alldeles förträfflig lärobok som varmt kan anbefallas till såväl medicine studerande som intresserade kolleger och specialister inom området. Genom sin moderna utformning bör den även kunna tjäna som förebild och inspirationskälla för de av oss som undervisar eller framställer undervisningsmaterial i ämnet. •

Kategoriskt om ländryggs- smärta

Leonard P Seimon. **Low back pain. Clinical diagnosis and management.** 2 ed. 335 sidor. New York: Demos vermande, 1995. Pris \$ 86.50. ISBN 0-939957-40-X.

Recensent: överläkare Peter Fritzell, ortopediska kliniken, Falu lasarett, Falun.

Denna bok, som verkar skriven av en ryggkirurg med intresse för ortopedmedicin, gör två olika intryck på mig.

För det första slås jag av att författaren ganska kategoriskt pekar på flera icke vedertagna orsaker till ryggvärk. Till exempel inslagna menisker i fa-

ctetleden. Han pekar vidare på orsakssamband som är tveksamma. Mekaniska och organiska orsaker är det självklart att vi skall värdera innan vi går vidare i sökandet efter rimliga förklaringar, men var skall gränsen för detta sökande dras.

Författaren menar att man bör gå tillbaka ända till barndomen för att mana fram någon trivial händelse som kan vara den bakomliggande förklaringen till sent uppkomna besvär.

Hypoteser presenteras som fakta

Detta är mycket tveksamt, och det kan läsa en patient vid ett samband som inte existerar. Inte minst känsligt är det i försäkringsärenden. Ovanstående exempel är inte unikt. Det finns en tendens i boken att författarens hypoteser presenteras som fakta. Det är olyckligt, men kan hänga samman med att den vänder sig till en mycket bred läsekrets, alltifrån ryggkirurger, allmänläkare, sjukgymnaster och studenter. Med detta förhållningssätt verkar det rimligt att författarens avsikt är att ta ett övergripande och »sant» grepp över det svåra området ländryggs smärta.

Faran är att ryggkirurgen tycker det är för grunt, och studenten får en känsla av att drunkna, eller värre, får en känsla av att detta inte är så svårt, bara man håller sig till författarens förklaringar. Det finns en risk för besvikelser ute i verkligheten.

Om bevis saknas för en åsikt är det viktigt att man tydligt står för detta och inte försöker konstruera fakta, hur frestande det än är. Detta poängterar författaren, och jag instämmer helt.

När han då påstår att facettleden är det organ som oftast orsakar ländryggsvärk blir jag lite fundersam. Disken som ursprung till kroniskt smärtande ryggar nämns inte vad jag har kunnat se.

Behandling kopplas ihop med hypoteser och förklaras noggrant på grundval av dessa. Ganska liten vikt läggs vid det faktum att vi i de flesta fall inte vet vad som egentligen orsakar det onda. Det är en brist, eftersom ovanstående, kombinerat med en bra självvläkning och tveksamhet vad gäller flertalet terapeutiska insatser, utgör grunden till en övergripande

»förståelse» av ryggproblematiken.

Genomgående presenteras mycket få siffror som ger underlag för författarens åsikter, men det finns en väl fylld referensavdelning efter varje kapitel. En av dem han tagit stort intryck av (enligt hans eget förord), Alf Nachemsson, finns inte med någonstans, vilket kan betyda att de båda herrarnas åsikter inte alltid sammanfaller?

Angelägna funderingar

För det andra tycker jag om författarens teknik att metodiskt söka sig fram. När han börjar diskutera och tonar ner sin tendens att tala om hur allt egentligen förhåller sig, blir det han säger tänkvärdt. Han funderar på ett sansat och verklighetsnära sätt igenom de svårigheter man kan råka ut för som terapeut, och han betonar vikten av tveksamhet inför varje operativt ingrepp.

I kapitel 6 blir upplägget, att via fallbeskrivningar diskutera olika problemställningar kring barnryggar, intressant. Den tekniken används sedan framgångsrikt även för andra patientkategorier.

Hans funderingar känns ofta angelägna, exempelvis sägs mycket klokt i kapitlet om behandling. Dock håller jag inte alltid med i sak. Så till exempel fusionerar författaren regelbundet facettlederna på sina diskbråckspatienter, vilket för mig känns mycket avlägset.

Ett eget kapitel ägnas åt simulanter, »malignering». Mycket är tankeväckande, men de slutsatser som dras känns ibland mycket kategoriska och ibland felaktiga. Troligen finns här kulturella skillnader att ta hänsyn till.

Utmärkt diskussionsunderlag

Han betonar vikten av formulär och ger också exempel på hur sådana kan se ut. Vikten av uppföljning kommenteras. Bra, även om exemplet på uppföljning är rudimentärt. Ett av bokens största värden ligger i att fungera som diskussionsunderlag. Man utgår då ifrån hundra sidors (!) fallbeskrivningar. Om man inte tar alla förklaringar och samband som förs fram bokstavigt är den klart köpvärd.

Jag rekommenderar dock starkt att som bredvidläsning ha häftet »An historical perspective on low back pain and disability» David Allan and Gordon Waddell AOS Suppl no 234 vol 60, 1989. •